

DET KONGELEGE
UTANRIKSDEPARTEMENT

St.prp. nr. 58

(2000-2001)

**Om samtykke til ratifikasjon av valfri
protokoll av 25. mai 2000 om sal av barn,
barneprostituasjon og barnepornografi,
til FNs konvensjon av 20. november
1989 om rettane til barnet**

Tilråding frå Utanriksdepartementet av 23. mars 2001, godkjend i statsråd same dagen.

1 Innleiing

Regjeringa legg med dette fram ein proposisjon om samtykke til ratifikasjon av ein valfri protokoll om sal av barn, barneprositusjon og barnepornografi, til FNs barnekonvensjon av 20. november 1989. Protokollen blei vedteken 25. mai 2000 av Generalforsamlinga i FN, etter å ha blitt forhandla fram over fleire år i ei arbeidsgruppe som blei skipa i 1994 av FNs menneskerettskommisjon. Ei anna arbeidsgruppe forhandla i det same tidsrommet fram ein valfri protokoll om barn i væpna konflikt. Noreg deltok i begge arbeidsgruppene med representantar frå Utanriksdepartementet. Protokollen blei underteikna av Noreg 13. juni 2000. Per mars 2001 har 72 statar underteikna han, medan to statar har ratifisert han.

Barnekonvensjonen sikrar barn rettar på ei rekkje område, og fastset m.a. prinsippet om at det som er til beste for barnet skal vere det primære omsynet i alle saker som gjeld barn. Med «barn» meiner ein i konvensjonen alle personar under 18 år, med mindre nasjonal lovgjeving set ein lågare myndigrettsalder. I dag er Barnekonvensjonen den menneskerettskonvensjonen som har størst tilslutnad, med 191 partar. Noreg ratifiserte Barnekonvensjonen 8. januar 1991.

Barnekonvensjonen inneheld fleire føresegner som skal verne barn mot å bli utnytta, medrekna artikkel 34 om at statane pliktar å verne barn mot seksuell utnytting. Den valfrie protokollen inneber ei styrking av Barnekonvensjonen, særleg fordi han pålegg statane å gjere ei lang rekkje handlingar som er knytte til sal av barn, barneprositusjon og barnepornografi, straffbare i lovgjevinga. Protokollen definerer desse handlingane. Behovet for å styrkje det internasjonale samarbeidet, medrekna i form av gjensidig rettsleg hjelp, blir framheva. Statspartane skal rapportere til FNs barnekomité om gjennomføringa av pliktene etter protokollen.

2 Hovudinnhaldet i protokollen

I *fortalen* blir det m.a. slått fast at for å nå måla med Barnekonvensjonen på best mogleg måte bør statane styrkje tiltaka for å verne barn mot å bli utnytta i form av sal av barn, barneprositusjon og barnepornografi. I kampen mot slike former for utnytting av barn bør statane nytte ei heilskapleg tilnærming som set dei medverkande årsakene i fokus, som t.d. fattigdom og væpna konflikhtar, mangelfull utdanning og diskriminering mellom kjønna. I fortalen vert det òg uttrykt uro over den aukande tilgangen til barnepornografi på Internett.

Artikkel 1 seier at statane skal forby sal av barn, barneprositusjon og barnepornografi.

Artikkel 2 definerer sal av barn, barneprositusjon og barnepornografi. Definisjonane må lesast i nær samanheng med føresegna i *artikkel 3* som seier at statane skal gjere visse handlingar straffbare i lovgjevinga si. Gjerningsskildringa går fram av desse to føresegnene til saman.

I samsvar med *artikkel 3 nr. 1* skal statane minimum sikre at dei handlingane som er lista opp i bokstav a) til c), er omfatta av straffelovgjevinga. Uttrykket «minimum» er nytta for å streke under at protokollen berre set minimumsstandardar for det som statane må forby i kampen mot sal av barn, barneprositusjon og barnepornografi. Samstundes signaliserer denne ordbruken at det er ønskeleg at statane gjer meir.

Etter *bokstav a)* omfattar gjerningsskildringa med omsyn til sal av barn det å tilby, levere eller ta imot eit barn, dersom føremålet er anten seksuell utnytting av barnet, sal av organ eller tvunge barnarbeid. Medverknad til adopsjonar som strir mot internasjonale adopsjonsreglar er òg, på visse vilkår, omfatta. Gjerningsskildringa i *bokstav b)* med omsyn til utnytting av barn i barneprositusjon omfattar det å tilby, eigne til seg eller skaffe fram eit barn for barneprositusjon. Når det gjeld barnepornografi er m.a. produksjon, distribusjon, import, eksport, sal og rådvelde av barnepornografi omfatta, jf. *bokstav c)*.

Etter *artikkel 3 nr. 2* skal forsøk og medverknad rammast i den utstrekning dette følgjer av nasjonal lovgjeving. Etter *nr. 3* skal strafferamma for dei nemnde forholda spegle av den alvorlege karakteren til forholda. *Nr. 4* regulerer ansvaret til juridiske personar, medan *nr. 5* dreier seg om adopsjonar i strid med internasjonale reglar.

I samsvar med *artikkel 4* skal staten etablere jurisdiksjon når dei straffbare handlingane er utførde på territoriet til staten eller om bord i eit skip eller luftfartøy som er registrert i vedkomande stat. I tillegg kan staten etablere jurisdiksjon når den påstutte gjerningspersonen er borgar av vedkomande stat eller har sin vanlege bustad der, eller når offeret er borgar av vedkomande stat. Føresegna byggjer på artikkel 5 i FNs torturkonvensjon.

Utleveringsføresegna i *artikkel 5* fastset m.a. at dei straffbare handlingane som er nemnde i artikkel 3 nr. 1, skal reknast for å vere inkluderte som utleveringsgrunnlag i eksisterande avtaler om utlevering mellom partane, og pålegg at desse handlingane skal omfattast av framtidige utleveringsavtaler.

Det er òg fastsett at protokollen kan tene som grunnlag for utlevering. Føresegna byggjer på artikkel 8 i FNs torturkonvensjon.

Saker som gjeld seksuell og anna utnytting av barn vil ofte vere saker som har ein internasjonal karakter. Internasjonalt samarbeid vil såleis ofte vere ein føresetnad for å kunne oppnå ei effektiv straffeforfølgning av gjerningspersone. *Artikkel 6* handlar difor om at statane pliktar å yte kvarandre gjensidig rettsleg hjelp i samband med saker som gjeld straff og utlevering.

Artikkel 7 regulerer beslag og inndraging i tillegg til stenging av lokale som er nytta i samband med dei straffbare forholda.

Med sikte på å tryggje dei særskilte behova til barn er det i *artikkel 8* fastsett ei plikt til å gjere ulike tiltak i samband med straffeprosessen, som t.d. å sikre barnet sin rett til informasjon og til å uttale seg, i tillegg til å etablere støttetjenester. Når rettssystemet skal handsame barn som er offer for dei straffbare handlingane, skal deira beste vere det viktigaste omsynet, jf. artikkel 3 nr. 1 i Barnekonvensjonen. Denne føresegna påverkar ikkje den tiltalte sin rett til ei rettferdig rettsak.

Artikkel 9 dreier seg om at partane gjennom lovgjeving og administrative og sosiale tiltak pliktar å medverke til å hindre dei straffbare handlingane som protokollen handlar om. Statane skal òg spreie informasjon om dei skadelege verknadene av dei forholda som protokollen skal verne mot. *Artikkel 10* pålegg partane å ta alle dei stega som er naudsynte for å styrkje det internasjonale samarbeidet i kampen mot sal av barn, barneprositusjon og barnepornografi. Føresegna seier òg at statane skal fremje eit sterkare internasjonalt samarbeid for å kjempe mot dei underliggjande årsakene til ei slik utnytting av barn.

Dei fleste av *slutføresegnene*, *artikkel 11 til 17*, er henta frå Barnekonvensjonen.

Artikkel 11 presiserer at ikkje noko i protokollen skal påverke nasjonale føresegner eller internasjonale plikter som er med på å sikre eit betre vern av rettane til barnet.

Partane er pålagde å rapportere til FNs barnekomité om gjennomføringa av pliktene, jf. *artikkel 12*. Overvakinga av at statane gjennomfører pliktene sine skjer såleis på den same måten som for Barnekonvensjonen.

Artikkel 13 tillét alle statar som er part i Barnekonvensjonen eller har underteikna han, å bli part i protokollen. At det blir opna for at også statar som ikkje er part i Barnekonvensjonen kan slutte seg til protokollen, representerer eit unntak frå det alminnelege prinsippet om at berre partar i ein hovudkonvensjon kan bli part i tilhøyrande valfrie protokollar. Dette unntaket må sjåast på bakgrunn av at Barnekonvensjonen er tilnærma universelt ratifisert og står i ei særstilling ettersom det berre er to FN-statar som ikkje har ratifisert han.

Artikkel 14 fastset at protokollen skal setjast i kraft tre månader etter at 10 statar har slutta seg til han. Protokollen er førebels ikkje sett i kraft då det berre er to statar som har ratifisert han per mars 2001. Protokollen blir deretter sett i kraft for medlemsstatar éin månad etter at dei har ratifisert han. Etter *artikkel 15* kan protokollen seiast opp. Etter *artikkel 16* kan protokollen endrast etter visse prosedyrar. *Artikkel 17* slår fast at protokollen er inngått på arabisk, kinesisk, engelsk, fransk, russisk og spansk, og at alle tekstane er like gyldige. Protokollen skal deponerast i arkiva til FN.

3 Vurdering og tilråding

Den valfrie protokollen om sal av barn, barneprositusjon og barnepornografi må sjåast som eit viktig tiltak for å styrkje barn sine menneskerettar. Barn sine rettar blir prioriterte høgt både på nasjonalt plan og i det internasjonale engasjementet til Noreg for vern av menneskerettane. Det er viktig at Noreg støttar kampen mot seksuell og anna utnytting av barn ved å ratifisere protokollen så snart som råd. Norsk ratifikasjon av protokollen vil vere eit ledd i den norske innsatsen på dette feltet.

Det blir lagt til grunn at gjennomføringa av protokollen i norsk rett ikkje gjer det naudsynt med lovendringar og heller ikkje medfører særlege økonomiske eller administrative konsekvensar.

Utanriksdepartementet

t i l r å r :

At Dykkar Majestet godkjenner og skriv under eit framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om samtykke til ratifikasjon av valfrie protokoll av 25. mai 2000 om sal av barn, barneprositusjon og barnepornografi, til FNs konvensjon av 20. november 1989 om rettane til barnet.

Vi HARALD, Noregs Konge,

s t a d f e s t e r:

Stortinget blir bedt om å gjere vedtak om samtykke til ratifikasjon av valfrie protokoll av 25. mai 2000 om sal av barn, barneprositusjon og barnepornografi, til FNs konvensjon av 20. november 1989 om rettane til barnet, i samsvar med eit vedlagt forslag.

**Forslagtil vedtak om samtykke til
ratifikasjon av valfri protokoll av 25.
mai 2000 om sal av barn,
barneprositusjon og
barnepornografi, til FNs konvensjon
av 20. november 1989 om rettane til
barnet**

I

Stortinget samtykker til ratifikasjon av valfri protokoll av 25. mai 2000 om sal av barn, barneprositusjon og barnepornografi, til FNs konvensjon av 20. november 1989 om rettane til barnet.

Vedlegg 1

Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the sale of children, child prostitution and child pornography

The States Parties to the present Protocol,

Considering that, in order further to achieve the purposes of the Convention on the Rights of the Child and the implementation of its provisions, especially articles 1, 11, 21, 32, 33, 34, 35 and 36, it would be appropriate to extend the measures that States Parties should undertake in order to guarantee the protection of the child from the sale of children, child prostitution and child pornography,

Considering also that the Convention on the Rights of the Child recognizes the right of the child to be protected from economic exploitation and from performing any work that is likely to be hazardous or to interfere with the child's education, or to be harmful to the child's health or physical, mental, spiritual, moral or social development,

Gravely concerned at the significant and increasing international traffic in children for the purpose of the sale of children, child prostitution and child pornography,

Deeply concerned at the widespread and continuing practice of sex tourism, to which children are especially vulnerable, as it directly promotes the sale of children, child prostitution and child pornography,

Recognizing that a number of particularly vulnerable groups, including girl children, are at greater risk of sexual exploitation and that girl children are disproportionately represented among the sexually exploited,

Concerned about the growing availability of child pornography on the Internet and other evolving technologies, and recalling the International Conference on Combating Child Pornography on the Internet, held in Vienna in 1999, in particular its conclusion calling for the worldwide criminalization of the production, distribution, exportation, transmission, importation, intentional possession and advertising of child pornography, and stressing the importance of closer cooperation and partnership between Governments and the Internet industry,

Believing that the elimination of the sale of children, child prostitution and child pornography will be facilitated by adopting a holistic approach, addressing the contributing factors, including underdevelopment, poverty, economic disparities, inequitable socio-economic structure, dysfunctioning families, lack of education, urban-rural migration, gender discrimination, irresponsible adult sexual behaviour, harmful traditional practices, armed conflicts and trafficking in children,

Believing also that efforts to raise public awareness are needed to reduce consumer demand for the sale of children, child prostitution and child pornography, and believing further in the importance of strengthening global partnership among all actors and of improving law enforcement at the national level,

Noting the provisions of international legal instruments relevant to the protection of children, including the Hague Convention on Protection of Children and Cooperation in Respect of Intercountry Adoption, the Hague Convention on the Civil Aspects of International Child Abduction, the Hague Convention on Jurisdiction, Applicable Law, Recognition, Enforcement and Cooperation in Respect of Parental Responsibility and Measures for the Protection of Children, and International Labour Organization Convention No. 182 on the Prohibition and Immediate Action for the Elimination of the Worst Forms of Child Labour,

Encouraged by the overwhelming support for the Convention on the Rights of the Child, demonstrating the widespread commitment that exists for the promotion and protection of the rights of the child,

Recognizing the importance of the implementation of the provisions of the Programme of Action for the Prevention of the Sale of Children, Child Prostitution and Child Pornography and the Declaration and Agenda for Action adopted at the World Congress against Commercial Sexual Exploitation of Children, held in Stockholm from 27 to 31 August 1996, and the other relevant decisions and recommendations of pertinent international bodies,

Taking due account of the importance of the traditions and cultural values of each people for the protection and harmonious development of the child,

Have agreed as follows:

Article 1

States Parties shall prohibit the sale of children, child prostitution and child pornography as provided for by the present Protocol.

Article 2

For the purposes of the present Protocol:

- a) Sale of children means any act or transaction whereby a child is transferred by any person or group of persons to another for remuneration or any other consideration;
- b) Child prostitution means the use of a child in sexual activities for remuneration or any other form of consideration;
- c) Child pornography means any representation, by whatever means, of a child engaged in real or simulated explicit sexual activities or any representation of the sexual parts of a child for primarily sexual purposes.

Article 3

1. Each State Party shall ensure that, as a minimum, the following acts and activities are fully covered under its criminal or penal law, whether such offences are committed domestically or transnationally or on an individual or organized basis:
  - a) In the context of sale of children as defined in article 2:
    - i. Offering, delivering or accepting, by whatever means, a child for the purpose of:
      - a) Sexual exploitation of the child;
      - b) Transfer of organs of the child for profit;

- c) Engagement of the child in forced labour;
    - ii. Improperly inducing consent, as an intermediary, for the adoption of a child in violation of applicable international legal instruments on adoption;
  - d) Offering, obtaining, procuring or providing a child for child prostitution, as defined in article 2;
  - e) Producing, distributing, disseminating, importing, exporting, offering, selling or possessing for the above purposes child pornography as defined in article 2.
2. Subject to the provisions of the national law of a State Party, the same shall apply to an attempt to commit any of the said acts and to complicity or participation in any of the said acts.
  3. Each State Party shall make such offences punishable by appropriate penalties that take into account their grave nature.
  4. Subject to the provisions of its national law, each State Party shall take measures, where appropriate, to establish the liability of legal persons for offences established in paragraph 1 of the present article. Subject to the legal principles of the State Party, such liability of legal persons may be criminal, civil or administrative.
  5. States Parties shall take all appropriate legal and administrative measures to ensure that all persons involved in the adoption of a child act in conformity with applicable international legal instruments.

Article 4

1. Each State Party shall take such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the offences referred to in article 3, paragraph 1, when the offences are committed in its territory or on board a ship or aircraft registered in that State.
2. Each State Party may take such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the offences referred to in article 3, paragraph 1, in the following cases:
  - a) When the alleged offender is a national of that State or a person who has his habitual residence in its territory;
  - b) When the victim is a national of that State.
3. Each State Party shall also take such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the aforementioned offences when the alleged offender is present in its territory and it does not extradite him or her to another State Party on the ground that the offence has been committed by one of its nationals.
4. The present Protocol does not exclude any criminal jurisdiction exercised in accordance with internal law.

Article 5

1. The offences referred to in article 3, paragraph 1, shall be deemed to be included as extraditable offences in any extradition treaty existing between States Parties and shall be included as extraditable offences in every extradition treaty subsequently concluded between them, in accordance

- with the conditions set forth in such treaties.
2. If a State Party that makes extradition conditional on the existence of a treaty receives a request for extradition from another State Party with which it has no extradition treaty, it may consider the present Protocol to be a legal basis for extradition in respect of such offences. Extradition shall be subject to the conditions provided by the law of the requested State.
  3. States Parties that do not make extradition conditional on the existence of a treaty shall recognize such offences as extraditable offences between themselves subject to the conditions provided by the law of the requested State.
  4. Such offences shall be treated, for the purpose of extradition between States Parties, as if they had been committed not only in the place in which they occurred but also in the territories of the States required to establish their jurisdiction in accordance with article 4.
  5. If an extradition request is made with respect to an offence described in article 3, paragraph 1, and the requested State Party does not or will not extradite on the basis of the nationality of the offender, that State shall take suitable measures to submit the case to its competent authorities for the purpose of prosecution.

Article 6

1. States Parties shall afford one another the greatest measure of assistance in connection with investigations or criminal or extradition proceedings brought in respect of the offences set forth in article 3, paragraph 1, including assistance in obtaining evidence at their disposal necessary for the proceedings.
2. States Parties shall carry out their obligations under paragraph 1 of the present article in conformity with any treaties or other arrangements on mutual legal assistance that may exist between them. In the absence of such treaties or arrangements, States Parties shall afford one another assistance in accordance with their domestic law.

Article 7

States Parties shall, subject to the provisions of their national law:

- a) Take measures to provide for the seizure and confiscation, as appropriate, of:
  - i. Goods, such as materials, assets and other instrumentalities used to commit or facilitate offences under the present protocol;
  - ii. Proceeds derived from such offences;
- b) Execute requests from another State Party for seizure or confiscation of goods or proceeds referred to in subparagraph (a) (i) and (ii);
- c) Take measures aimed at closing, on a temporary or definitive basis, premises used to commit such offences.

Article 8

1. States Parties shall adopt appropriate measures to protect the rights and interests of child victims of the practices prohibited under the present Protocol at all stages of the criminal justice process, in particular by:

- a) Recognizing the vulnerability of child victims and adapting procedures to recognize their special needs, including their special needs as witnesses;
  - b) Informing child victims of their rights, their role and the scope, timing and progress of the proceedings and of the disposition of their cases;
  - c) Allowing the views, needs and concerns of child victims to be presented and considered in proceedings where their personal interests are affected, in a manner consistent with the procedural rules of national law;
  - d) Providing appropriate support services to child victims throughout the legal process;
  - e) Protecting, as appropriate, the privacy and identity of child victims and taking measures in accordance with national law to avoid the inappropriate dissemination of information that could lead to the identification of child victims;
  - f) Providing, in appropriate cases, for the safety of child victims, as well as that of their families and witnesses on their behalf, from intimidation and retaliation;
  - g) Avoiding unnecessary delay in the disposition of cases and the execution of orders or decrees granting compensation to child victims.
2. States Parties shall ensure that uncertainty as to the actual age of the victim shall not prevent the initiation of criminal investigations, including investigations aimed at establishing the age of the victim.
  3. States Parties shall ensure that, in the treatment by the criminal justice system of children who are victims of the offences described in the present Protocol, the best interest of the child shall be a primary consideration.
  4. States Parties shall take measures to ensure appropriate training, in particular legal and psychological training, for the persons who work with victims of the offences prohibited under the present Protocol.
  5. States Parties shall, in appropriate cases, adopt measures in order to protect the safety and integrity of those persons and/or organizations involved in the prevention and/or protection and rehabilitation of victims of such offences.
  6. Nothing in the present article shall be construed to be prejudicial to or inconsistent with the rights of the accused to a fair and impartial trial.

Article 9

1. States Parties shall adopt or strengthen, implement and disseminate laws, administrative measures, social policies and programmes to prevent the offences referred to in the present Protocol. Particular attention shall be given to protect children who are especially vulnerable to such practices.
2. States Parties shall promote awareness in the public at large, including children, through information by all appropriate means, education and training, about the preventive measures and harmful effects of the offences referred to in the present Protocol. In fulfilling their obligations under this article, States Parties shall encourage the participation of the community and, in particular, children and child victims, in such information and education and training programmes, including at the international level.
3. States Parties shall take all feasible measures with the aim of ensuring all appropriate assistance to victims of such offences, including their full

- social reintegration and their full physical and psychological recovery.
4. States Parties shall ensure that all child victims of the offences described in the present Protocol have access to adequate procedures to seek, without discrimination, compensation for damages from those legally responsible.
  5. States Parties shall take appropriate measures aimed at effectively prohibiting the production and dissemination of material advertising the offences described in the present Protocol.

Article 10

1. States Parties shall take all necessary steps to strengthen international cooperation by multilateral, regional and bilateral arrangements for the prevention, detection, investigation, prosecution and punishment of those responsible for acts involving the sale of children, child prostitution, child pornography and child sex tourism. States Parties shall also promote international cooperation and coordination between their authorities, national and international non-governmental organizations and international organizations.
2. States Parties shall promote international cooperation to assist child victims in their physical and psychological recovery, social reintegration and repatriation.
3. States Parties shall promote the strengthening of international cooperation in order to address the root causes, such as poverty and underdevelopment, contributing to the vulnerability of children to the sale of children, child prostitution, child pornography and child sex tourism.
4. States Parties in a position to do so shall provide financial, technical or other assistance through existing multilateral, regional, bilateral or other programmes.

Article 11

Nothing in the present Protocol shall affect any provisions that are more conducive to the realization of the rights of the child and that may be contained in:

- a) The law of a State Party;
- b) International law in force for that State.

Article 12

1. Each State Party shall, within two years following the entry into force of the present Protocol for that State Party, submit a report to the Committee on the Rights of the Child providing comprehensive information on the measures it has taken to implement the provisions of the Protocol.
2. Following the submission of the comprehensive report, each State Party shall include in the reports they submit to the Committee on the Rights of the Child, in accordance with article 44 of the Convention, any further information with respect to the implementation of the present Protocol. Other States Parties to the Protocol shall submit a report every five years.
3. The Committee on the Rights of the Child may request from States Parties further information relevant to the implementation of the present Protocol.

Article 13

1. The present Protocol is open for signature by any State that is a party to the Convention or has signed it.
2. The present Protocol is subject to ratification and is open to accession by any State that is a party to the Convention or has signed it. Instruments of ratification or accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

Article 14

1. The present Protocol shall enter into force three months after the deposit of the tenth instrument of ratification or accession.
2. For each State ratifying the present Protocol or acceding to it after its entry into force, the Protocol shall enter into force one month after the date of the deposit of its own instrument of ratification or accession.

Article 15

1. Any State Party may denounce the present Protocol at any time by written notification to the Secretary-General of the United Nations, who shall thereafter inform the other States Parties to the Convention and all States that have signed the Convention. The denunciation shall take effect one year after the date of receipt of the notification by the Secretary-General.
2. Such a denunciation shall not have the effect of releasing the State Party from its obligations under the present Protocol in regard to any offence that occurs prior to the date on which the denunciation becomes effective. Nor shall such a denunciation prejudice in any way the continued consideration of any matter that is already under consideration by the Committee on the Rights of the Child prior to the date on which the denunciation becomes effective.

Article 16

1. Any State Party may propose an amendment and file it with the Secretary-General of the United Nations. The Secretary-General shall thereupon communicate the proposed amendment to States Parties with a request that they indicate whether they favour a conference of States Parties for the purpose of considering and voting upon the proposals. In the event that, within four months from the date of such communication, at least one third of the States Parties favour such a conference, the Secretary-General shall convene the conference under the auspices of the United Nations. Any amendment adopted by a majority of States Parties present and voting at the conference shall be submitted to the General Assembly of the United Nations for approval.
2. An amendment adopted in accordance with paragraph 1 of the present article shall enter into force when it has been approved by the General Assembly and accepted by a two-thirds majority of States Parties.
3. When an amendment enters into force, it shall be binding on those States Parties that have accepted it, other States Parties still being bound by the provisions of the present Protocol and any earlier amendments they have accepted.

Article 17

1. The present Protocol, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited in the archives of the United Nations.
2. The Secretary-General of the United Nations shall transmit certified copies of the present Protocol to all States Parties to the Convention and all States that have signed the Convention.

Valgfri protokoll om salg av barn, barneprositusjon og barnepornografi, til konvensjonen om barnets rettigheter

De stater som er part i denne protokoll,

som tar i betraktning at for i enda større grad å oppnå formålene med Konvensjonen om barnets rettigheter og styrke gjennomføringen av konvensjonens bestemmelser, særlig artiklene 1, 11, 21, 32, 33, 34, 35 og 36, ville det være hensiktsmessig å utvide de tiltak som partene må iverksette for å sikre at barn vernes mot salg, prositusjon og pornografi,

som også tar i betraktning at Konvensjonen om barnets rettigheter anerkjenner barnets rett til vern mot økonomisk utbytting og mot å utføre ethvert arbeid som kan være farlig eller til hinder for barnets utdanning, eller skadelig for barnets helse eller fysiske, mentale, åndelige, moralske eller sosiale utvikling,

som er alvorlig bekymret over den betydelige og stigende internasjonale handel med barn med henblikk på salg, prositusjon og pornografi,

som er dypt bekymret over den omfattende og fortsatte praktiseringen av sexturisme, noe som gjør barn spesielt sårbare fordi den direkte bidrar til salg av barn, barneprositusjon og barnepornografi,

som erkjenner at enkelte spesielt sårbare grupper, herunder jentebarn, står i større fare for å bli seksuelt utnyttet, og at jentebarn utgjør en uforholdsmessig stor andel av dem som blir seksuelt utnyttet,

som er bekymret over at barnepornografi stadig blir mer tilgjengelig på Internett og annen ny teknologi, og som minner om den internasjonale konferansen om bekjempelse av barnepornografi på Internett (Wien, 1999) og særlig dens konklusjon som ber om en kriminalisering i hele verden av produksjon, distribusjon, eksport, overføring, import, forsettelig besittelse og annonsering av barnepornografi, og som understreker betydningen av et tettere samarbeid og partnerskap mellom regjeringene og Internettindustrien,

som tror det vil bli lettere å eliminere salg av barn, barneprositusjon og barnepornografi dersom det benyttes en mer helhetlig tilnærming som setter fokus på medvirkende faktorer, herunder underutvikling, fattigdom, økonomiske skjevheter, urettferdig samfunnsøkonomisk struktur, vanskelige familieforhold, mangel på utdanning, migrasjon mellom byer og landområder, kjønnsdiskriminering, uansvarlig seksuell atferd hos voksne, skadelig tradisjonsbestemt praksis, væpnede konflikter og handel med barn,

som tror at for å minske forbrukeres etterspørsel når det gjelder salg av barn, barneprositusjon og barnepornografi, er det nødvendig å gjøre en innsats for å øke bevisstgjøringen blant folk, og som også tror at det er viktig å

styrke globalt partnerskap mellom alle aktører, samt å bedre håndhevingen av lovgivningen på nasjonalt nivå,

som merker seg bestemmelsene i internasjonale rettslige instrumenter om vern av barn, herunder Haag-konvensjonen om vern av barn og samarbeid ved internasjonal adopsjon, Haag-konvensjonen om sivile sider ved internasjonal barnebortføring, Haag-konvensjonen om jurisdiksjon, anvendelig rett, anerkjennelse, fullbyrdelse og samarbeid med hensyn til foreldreansvar og tiltak for vern av barn, samt ILO-konvensjon nr. 182 om forbud mot og umiddelbare tiltak for å avskaffe de verste former for barnearbeid,

som er oppmuntret av den overveldende støtten Konvensjonen om barnets rettigheter har fått, noe som viser det vidtrekkende engasjement som finnes for å fremme og verne om barnets rettigheter,

som erkjenner viktigheten av å gjennomføre bestemmelsene i handlingsprogrammet for forebygging av salg av barn, barneprositusjon og barnepornografi samt erklæringen og handlingsplanen fra Stockholm-kongressen 1996 mot kommersiell seksuell utnyttelse av barn, og andre relevante beslutninger og anbefalinger fra relevante internasjonale organer,

som tar tilbørlig hensyn til den betydning hvert folks tradisjoner og kulturelle verdier har for barnets beskyttelse og harmoniske utvikling,

er blitt enige om følgende:

Artikkel 1

Partene skal forby salg av barn, barneprositusjon og barnepornografi slik det er fastsatt i denne protokoll.

Artikkel 2

I denne protokoll betyr:

- a) Salg av barn: enhver handling eller transaksjon der et barn overføres fra en person eller gruppe personer til en annen mot betaling eller enhver annen motytelse.
- b) Barneprositusjon: bruk av et barn i seksuelle aktiviteter mot betaling eller enhver annen form for motytelse.
- c) Barnepornografi: enhver fremstilling, uansett med hvilket middel, av et barn som er involvert i reelle eller simulerte eksplisitte seksuelle aktiviteter, eller enhver fremstilling av et barns ulike kjønnskarakteriske kroppsdeler, for hovedsaklig seksuelle formål.

Artikkel 3

1. Hver part skal minimum sikre at følgende handlinger og aktiviteter fullt ut omfattes av dens straffelovgivning, enten overtredelsene er begått innenlands eller internasjonalt, av enkeltpersoner eller gjennom organisert virksomhet:

- a) når det gjelder salg av barn som definert i artikkel 2:
  - i. å tilby, levere eller motta et barn, uansett med hvilke midler, med henblikk på:
    - a) seksuell utnyttelse av barnet,
    - b) overføring av barns organer mot fortjeneste,

- c) bruk av barnet i tvangsarbeid.
    - ii. å medvirke på utilbørlig måte, som mellomledd, for å innhente samtykke til adopsjon av et barn i strid med gjeldende internasjonale rettslige instrumenter om adopsjon,
  - d) å tilby, få tak i eller skaffe til veie et barn eller stille det til disposisjon for barneprositusjon, som definert i artikkel 2, og
  - e) for ovennevnte formål å produsere, distribuere, spre, importere, eksportere, tilby, selge eller være i besittelse av barnepornografi som definert i artikkel 2.
2. I samsvar med bestemmelser i partens nasjonale lovgivning, skal det samme gjelde for forsøk på å begå slike handlinger og medvirkning til eller deltakelse i slike handlinger.
  3. Hver part skal sørge for at slike overtredelser kan straffes med passende straffereaksjoner som tar hensyn til handlingenes alvorlige karakter.
  4. I samsvar med bestemmelser i sin nasjonale lovgivning, skal hver part treffe tiltak, når det er hensiktsmessig, for å fastslå juridiske personers ansvar for overtredelser fastsatt i nr. 1 i denne artikkel. I samsvar med partens rettsprinsipper, kan juridiske personers ansvar være av strafferettslig, sivilrettslig eller administrativ art.
  5. Partene skal iverksette alle egnede rettslige og administrative tiltak for å sikre at alle personer som medvirker ved adopsjon av et barn, opptrer i samsvar med gjeldende internasjonale rettslige instrumenter.

Artikkel 4

1. Hver part skal treffe de tiltak som måtte være nødvendige for at den skal kunne utøve jurisdiksjon over straffbare handlinger som nevnt i artikkel 3 nr. 1, når de straffbare handlinger er begått innenfor dens territorium eller om bord på et skip eller luftfartøy registrert i vedkommende stat.
2. Hver part kan treffe de tiltak som måtte være nødvendige for at den skal kunne utøve jurisdiksjon over straffbare handlinger som nevnt i artikkel 3 nr. 1 i følgende tilfeller:
  - a) når den påståtte gjerningsmann er borger av vedkommende stat eller har sin vanlige bopel på dens territorium,
  - b) når offeret er borger av vedkommende stat.
3. Hver part skal også treffe de tiltak som måtte være nødvendige for at den skal kunne utøve jurisdiksjon over ovennevnte straffbare handlinger når den påståtte gjerningsmann befinner seg på partens territorium og parten ikke utleverer ham til en annen part av den grunn at overtredelsen er begått av en av dens borgere.
4. Denne protokoll utelukker ikke noen strafferettslig jurisdiksjon som utøves i samsvar med intern lovgivning.

Artikkel 5

1. De straffbare handlinger som er nevnt i artikkel 3 nr. 1 skal anses å være inkludert som utleveringsgrunnlag i eksisterende utleveringsavtaler mellom partene, og skal inkluderes blant de straffbare handlinger som gir grunnlag for utlevering i enhver fremtidig utleveringsavtale mellom dem,

- i samsvar med vilkårene fastsatt i disse avtalene.
2. Hvis en part som gjør utlevering betinget av at det foreligger en inngått avtale, mottar en anmodning om utlevering fra en annen part som den ikke har noen utleveringsavtale med, kan den betrakte denne protokoll som rettslig grunnlag for utlevering når det gjelder slike straffbare handlinger. Utlevering skal skje i samsvar med de vilkår som er fastsatt i den anmodede stats lovgivning.
  3. Parter som ikke gjør utlevering avhengig av inngått avtale, skal seg imellom anse slike straffbare handlinger som utleveringsgrunnlag, avhengig av vilkårene i lovgivningen i den anmodede stat.
  4. Slike straffbare handlinger skal behandles, for så vidt angår spørsmålet om utlevering mellom parter, som om de var blitt begått ikke bare der hvor de fant sted, men også på territoriet til de stater som er forpliktet til å etablere jurisdiksjon etter artikkel 4.
  5. Dersom det fremsettes en utleveringsanmodning for en straffbar handling som nevnt i artikkel 3 nr. 1, og dersom den anmodede part ikke utleverer eller ikke vil utlevere, på grunnlag av gjerningsmannens nasjonalitet, skal denne staten treffe egnede tiltak for å forelegge saken for sine kompetente myndigheter med henblikk på rettslig forfølgning.

Artikkel 6

1. Partene skal gi hverandre størst mulig bistand i forbindelse med etterforskning, straffesak eller utleveringsprosess knyttet til straffbare handlinger som nevnt i artikkel 3 nr. 1, herunder bistand til innhenting av bevis som de har rådighet over, og som er nødvendige for behandlingen av saken.
2. Partene skal gjennomføre sine forpliktelser etter nr. 1 i denne artikkel i samsvar med enhver avtale eller andre ordninger om gjensidig rettslig bistand som eksisterer dem imellom. Dersom det ikke foreligger slike avtaler eller ordninger, skal partene gi hverandre bistand i samsvar med sin nasjonale lovgivning.

Artikkel 7

I samsvar med bestemmelsene i sin nasjonale lovgivning skal partene:

- a) treffe tiltak for å muliggjøre beslag og inndragning, når det er hensiktsmessig, av:
  - i. gods som f.eks. materiell, formuesmidler og andre midler som er brukt til å begå eller legge til rette for straffbare handlinger etter denne protokoll,
  - ii. fortjeneste som stammer fra slike straffbare handlinger,
- b) gjennomføre anmodninger fra en annen part om beslag eller inndragning av gods eller fortjeneste nevnt i bokstav a i) eller ii),
- c) treffe tiltak for å lukke midlertidig eller definitivt lokaler som er benyttet ved slike straffbare handlinger.

Artikkel 8

1. Partene skal treffe egnede tiltak for å verne om rettighetene og interessene til barn som er offer for handlinger som er forbudt etter denne protokoll, på alle trinn i den strafferettslige prosessen, særlig ved å:

- a) erkjenne de berørte barnas sårbarhet og tilrettelegge saksbehandlingen slik at deres særlige behov blir ivaretatt, herunder deres særlige behov som vitne,
  - b) informere de berørte barna om deres rettigheter, deres rolle og om saksgangens omfang, beramning og fremdrift samt om avgjørelse i deres sak.
  - c) tillate at de berørte barnas synspunkter, behov og bekymringer blir lagt fram og vurdert under saksgangen dersom deres personlige interesser er berørt, på en måte som er forenlig med prosessreglene i nasjonal rett,
  - d) tilby de berørte barna hensiktsmessige støttetjenester gjennom hele den strafferettslige prosessen,
  - e) beskytte, der det er hensiktsmessig, de berørte barnas privatliv og identitet, samt treffe tiltak i samsvar med nasjonal rett for å unngå utilbørlig spredning av informasjon som vil kunne føre til at barna blir identifisert,
  - f) ved behov sørge for at berørte barn, samt deres familie og vitner i deres favør, skjermes mot trusler eller hevnaksjoner,
  - g) unngå unødige forsinkelser når det gjelder å treffe avgjørelse i saker, og når det gjelder fullbyrdelsen av kjennelse eller vedtak som gir erstatning til barn som er offer for slike handlinger.
2. Partene skal sikre at usikkerhet om offerets faktiske alder ikke skal hindre at det innledes etterforskning, herunder etterforskning for å fastslå offerets alder.
  3. Partene skal sikre at barnets beste skal være det primære hensyn under rettssystemets behandling av barn som er offer for de straffbare handlinger som er beskrevet i denne protokoll.
  4. Partene skal treffe tiltak for å sørge for egnet opplæring, særlig opplæring i juss og psykologi, for personer som arbeider med barn som er offer for de straffbare handlinger som er forbudt etter denne protokoll.
  5. Statene skal, når det er hensiktsmessig, treffe tiltak for å beskytte sikkerheten og integriteten til de personer og/eller organisasjoner som driver med forebygging og/eller vern og rehabilitering av barn som har vært offer for slike straffbare handlinger.
  6. Ikke noe i denne artikkel skal tolkes slik at det er til skade for eller uforenlig med den tiltaltes rett til en rettferdig og upartisk rettssak.

Artikkel 9

1. Partene skal vedta eller styrke, gjennomføre og informere om lover, administrative tiltak, sosial politikk og sosiale ordninger, for å hindre de straffbare handlinger som er omhandlet i denne protokoll. Det skal legges særlig vekt på å beskytte barn som er spesielt sårbare for slike handlinger.
2. Partene skal arbeide for større bevisstgjøring av publikum i sin alminnelighet, herunder barn, ved hjelp av informasjon med alle egnede midler, utdanning og opplæring, om forebyggende tiltak og om skadevirkningene av de straffbare handlinger som er omhandlet i denne protokoll. Når partene oppfyller sine forpliktelser etter denne artikkel, skal de oppmuntre samfunnet, og særlig barn og barn som er offer for slike handlinger, til å delta i slike informasjons-, utdannings- og opplæringsprosjekter, også internasjonalt.

3. Partene skal treffe alle mulige tiltak for å sikre at ofre for slike handlinger får all nødvendig hjelp, herunder full sosial reintegrering og full fysisk og psykisk rehabilitering.
4. Partene skal sikre at alle barn som er offer for de straffbare handlinger som er beskrevet i denne protokoll, har tilgang til adekvate ordninger for å søke skadeserstatning, uten diskriminering, fra de som er rettslig ansvarlige.
5. Partene skal treffe egnede tiltak for effektivt å forby produksjon og spredning av materiell som driver reklame for straffbare handlinger som er beskrevet i denne protokoll.

Artikkel 10

1. Partene skal treffe alle nødvendige skritt for å styrke internasjonalt samarbeid gjennom multilaterale, regionale og bilaterale ordninger for å hindre, avdekke, etterforske, straffeforfølge og straffe personer som er ansvarlige for handlinger vedrørende salg av barn, barneprositusjon, barnepornografi og barnesexturisme. Partene skal også fremme internasjonalt samarbeid og samordning mellom sine myndigheter, nasjonale og internasjonale ikke-statlige organisasjoner og internasjonale organisasjoner.
2. Partene skal fremme internasjonalt samarbeid for å bidra til fysisk og psykisk rehabilitering, sosial reintegrering og repatriering av barn som er offer for slike handlinger.
3. Partene skal fremme et sterkere internasjonalt samarbeid for å bekjempe de underliggende årsakene, som fattigdom og underutvikling, som bidrar til barns sårbarhet når det gjelder salg av barn, barneprositusjon, barnepornografi og barnesexturisme.
4. Parter som er i stand til det, skal yte økonomisk, teknisk og annen bistand gjennom eksisterende multilaterale, regionale, bilaterale eller andre programmer.

Artikkel 11

Ikke noe i denne protokoll skal berøre bestemmelser som bedre kan bidra til å virkeliggjøre barnets rettigheter og som er nedfelt i:

- a) en parts nasjonale rett, eller
- b) internasjonal rett som vedkommende stat er bundet av.

Artikkel 12

1. Innen to år etter at protokollen er trådt i kraft for en part skal parten oversende en rapport til Komiteen for barnets rettigheter med fullstendig informasjon om de tiltak som er truffet for å gjennomføre protokollens bestemmelser.
2. Etter at denne fullstendige rapporten er lagt fram, skal hver part inkludere i rapporter som de forelegger for Komiteen for barnets rettigheter i samsvarende med artikkel 44 i konvensjonen, enhver ny opplysning om gjennomføringen av protokollen. Andre protokollparter skal legge fram rapport hvert femte år.
3. Komiteen for barnets rettigheter kan be partene om ytterligere opplysninger som er relevante for gjennomføringen av denne protokoll.

Artikkel 13

1. Denne protokoll er åpen for undertegning av enhver stat som er part i konvensjonen eller som har undertegnet den.
2. Denne protokoll skal ratifiseres eller er åpen for tiltredelse av enhver stat som er part i konvensjonen eller som har undertegnet den. Ratifikasjons- eller tiltredelsesdokumenter skal deponeres hos De forente nasjoners generalsekretær.

Artikkel 14

1. Denne protokoll skal tre i kraft tre måneder etter at det tiende ratifikasjons- eller tiltredelsesdokument er deponert.
2. For hver stat som ratifiserer denne protokoll eller som tiltrer protokollen etter at den er trådt i kraft, skal protokollen tre i kraft én måned etter den dato vedkommende stat deponerte sitt eget ratifikasjons- eller tiltredelsesdokument.

Artikkel 15

1. Enhver part kan si opp denne protokoll når som helst ved skriftlig underretning til De forente nasjoners generalsekretær, som deretter skal informere de øvrige parter i konvensjonen og alle stater som har undertegnet konvensjonen. Oppsigelsen får virkning ett år etter den dato De forente nasjoners generalsekretær mottok underretningen.
2. En slik oppsigelse skal ikke medføre at vedkommende part fritas fra sine forpliktelser etter denne protokoll med hensyn til overtredelser som inntrer før den dato oppsigelsen får virkning. En slik oppsigelse skal heller ikke på noen måte berøre fortsatt behandling av en sak som allerede er tatt opp til behandling av komiteen før den dato denne oppsigelsen får virkning.

Artikkel 16

1. Enhver part kan foreslå en endring og oversende forslaget til De forente nasjoners generalsekretær. Generalsekretæren skal deretter meddele endringsforslaget til partene, med anmodning om at de opplyser om de ønsker at det holdes en partskonferanse for å behandle og stemme over forslagene. Dersom minst en tredel av partene innen fire måneder etter datoen for meddelelsen ønsker en slik konferanse, skal Generalsekretæren sammenkalle konferansen i De forente nasjoners regi. Enhver endring som er vedtatt av et flertall av de parter som er til stede og avgir stemme ved konferansen, skal forelegges Generalforsamlingen for godkjenning.
2. En endring som er vedtatt i samsvar med nr. 1 i denne artikkel, skal tre i kraft når den er godkjent av De forente nasjoners generalforsamling og godtatt med to tredels flertall av partene.
3. Når en endring trer i kraft, skal den være bindende for partene som har godtatt den, mens de øvrige partene fremdeles er bundet av bestemmelsene i denne protokoll og eventuelle tidligere endringer som de har godtatt.

Artikkel 17

1. Denne protokoll, utferdiget på arabisk, kinesisk, engelsk, fransk, russisk og spansk der alle tekstene har samme gyldighet, skal deponeres i De forente nasjoners arkiver.
2. De forente nasjoners generalsekretær skal oversende bekreftede kopier av denne protokoll til alle partene i konvensjonen og til alle stater som har undertegnet konvensjonen.

